

Popis osobnosti

Vlastnosti osobnosti

- ... co je konkrétního na charakteristice osobnosti, jde o zvláštnosti osobnosti, např. družnost
- vlastnosti mají

hloubku (jak moc je ...)

výrazovost (jak to vypadá...)

stálost (jak dlouho...)

spojitost s jinými charakteristikami (s čím se kombinuje...)

postavení v systému ostatních dispozic (je výraznější než jiná vlastnost...)

rozsah situací v nichž se uplatňuje (kdy ano, kdy ne...) a častost uplatnění (a vždycky?

Vše jsou jen slova

- Popisuje se pomocí:

Sloves (hádá se, útočí, pomáhá...)

Příslovcí (mluví rychle, jedná neuváženě...)

Přídavných jmen (rychlý, váhavý, bezohledný...)

Podstatných jmen (uvážlivost, otevřenost ... dítě...)

Struktura - tradiční model „složek O“

- Stavba těla

- **Temperament**
- **Schopnosti**
- **Motivace**
- **Charakter**
- Jáství
- Životní dráha

Nepojímá osobnost jako celek, výčet

Osobnost jako celek – faktory a typologie

- Abychom mohli předvídat, chceme poznat stabilitu v čase (konzistence, koheze, integrovanost....)
- Faktory, rysy, typy – vlastnosti osobnosti
- Vyjadřují rozdíly mezi lidmi, ale i podobnosti
- Snaží se o vytvoření systému
- Důležité pro diagnostiku

Hans Jürgen Eysenck *4.3.1916 – †4.9.1997

... britský psycholog německého původu; profesor univerzity v Londýně.

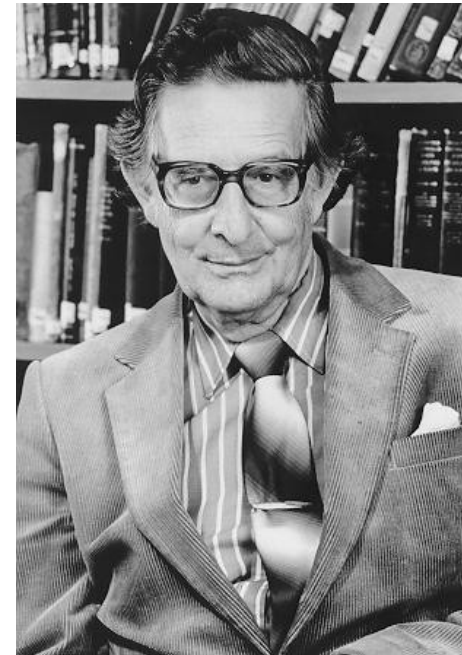
Autor obsáhlé koncepce osobnosti a metod zjišťování její struktury.

Osobnost definuje jako relativně trvalou **organizaci** charakteru, temperamentu, intelektu a fyzických vlastností, určující formy **přizpůsobení jedince** prostředí.

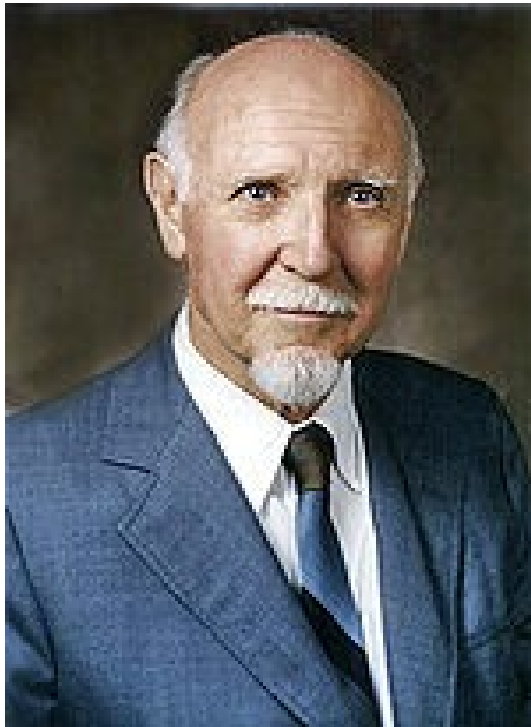
Eysenck objasňuje některé základní dimenze osobnosti pomocí faktorů (faktor neuroticismu, psychoticismu, faktor extra-introverze, faktor inteligence).

Je autorem diagnostických metod, ...

Hlavní díla: *Dimensions of Personality (Dimenze osobnosti)*, *Struktura lidské osobnosti*.



Raymond Bernard Cattell (20.3. 1905 – 2.2.1998)



- Americký psycholog (USA, Anglie)
- Osobnostní rysy a faktory,
- Diagnostika
- Inteligence, motivace, zájmy
- 16 PF osobnostní dotazník
- Teorie inteligence (fluidní a krystalická),
intelligenční testy nezatížené kulturou

Faktorová analýza – konstrukce dotazníků

Úroveň faktoru

Introverze

Úroveň rysu

vytrvalost – rigidita – subjektivita – uzavřenost....

Pozorovatelné konstelace
(povrchové rysy)

setrvává u řešení problémů –
vytrvává u monotónní činnosti
nenechá se vyrušit



Diagnostika na základě faktorů

Cattell 16PF (uzavřenost, kryst. inteligence, stabilita, flegmatik, submise, sklíčenost, nezodpovědnost, plachost, tvrdost, aktivnost, důvěřivost, praktický, naivita, sebejistota, konzervatismus, závislost,

BIG 5 - NEO Five-Faktor inventory P. T. Costa a R. R. McCrae)

extroverze (samotářský – společenský, tichý – mnohmluvný...)

otevřenost (konvenční – originální, bojácný – odvážný...)

svědomitost (bezstarostný – opatrný, nedbalý – svědomitý...)

přívětivost (popudlivý – srdečný, necitelný – soucitný...)

neuroticismus (neklidný – klidný, zranitelný – odolný...)

KUD (aktivita, dominance, neuroticismus, extroverze, racionalita)

Kritika:

I strukturu je třeba chápat dynamicky. Jste odvážní?

NEO inventáře

3 verze NEO inventářů cca ve 30 jazycích

Osobnost je stabilní po 30. roce věku

Vysoká míra sebeposouzení a posouzení partnerem

Menší rozdíly mezi muži a ženami

Vliv stárnutí (nižší extraverte, nižší neuroticismus – pak se zase zvyšuje...)

Rozdíly mezi národnostmi